

ESIOPETUKSEN LUKUVUOSI- SUUNNITELMA

2025-2026

LUKUVUOSISUUNNITELMA

Sulkavan kunta, esiopetus

Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Esiopetuksen tavoitteena on, että kunkin lapsen oppimisen polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen jatkuu joustavasti lapsen tarpeesta lähtevänä. Opetus- ja muu henkilöstö tekevät yhteistyötä huoltajien kanssa oppimisen polun kaikissa vaiheissa. Lasten osaamiselle ei opetussuunnitelmassa aseteta yhteisiä tavoitteita.

Tavoitteena on, että lapset oppivat arvostamaan ihmisten yhdenvertaisuutta ja omaa ainutlaatuisuuttaan.

MYÖNTEINEN MINÄKUVA

- perusarvot (oikea/väärä)
- vastuullisuus ja rehellisyys
- erilaisuuden ymmärtäminen
- terve itsetunto
- arkipäivän tilanteista selviäminen
- hyvät tavat

OPPIMAAN OPPIMISEN TAIDOT

- tutkimalla oppiminen
- yhdessä oppiminen/tekeminen
- omaan oivallukseen kannustaminen
- aistit mukana oppimisprosesseissa
- ongelmanratkaisu
- oman ajattelun tarkkaileminen

SOSIAALISET JA VUORO- VAIKUTUSTAIIDOT

- monipuolinen, sosiaalinen vuorovaikutus
- kuuntelu- ja keskustelutaito
- kuulluksi tuleminen
- tunteiden tunnistaminen ja hallinta
- yhteisöllisyys

OPPIMISKÄSITYS

1. Lähtökohtana on lapsen olemassa oleva tieto sekä lapsen kiinnostus ja halu oppimiseen.
2. Oppiminen on aktiivista, leikinomaista ja lapsen kokemukseen perustuvaa.
3. Lapselle tarjotaan mahdollisuus kokeiluihin, tutkimiseen sekä elämyksiin niin vertaisryhmässä kuin koulun yhdysluokassa.
4. Osallisuus: lapsi tuntee olevansa ryhmän jäsen ja voivansa vaikuttaa ryhmän toimintaan.

ARVOPERUSTA

1. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on.
2. Lapsilla on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan.
3. Jokaisella lapsella on oikeus hyvään opetukseen.
4. Esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien yhteistyö auttaa turvaamaan lasten hyvinvointia.

Kasvua ja oppimista tukeva toimintakulttuuri

TAPA TOIMIA ARJESSA

Yhteisesti sovitut säännöt luovat turvallisen oppimisympäristön, säännöt sovitaan ja käydään läpi yhdessä lasten kanssa toimintakauden alussa.

Oppimisessa korostuu leikinomaisuus, pohdinta ja oivallus; uskallus yrittää, onnistua ja myös erehtyä. Keskeisimmät toimintatavat ovat havainnointi, kokeileminen ja tutkiminen. Toiminnassa on tärkeää luottaa siihen, että lapsi oppii ja antaa lapselle luottamus omaan oppimiseen.

Aikuisten tapa toimia ja olla vuorovaikutuksessa välittyy mallina lapselle. Vain sellainen käyttäytyminen lisääntyy, mihin kiinnitetään huomiota.

Esiopetuspäivä koostuu monipuolisesta tekemisestä. Toiminta voi tapahtua pienryhmissä, puoli-ryhmissä ja välillä koko ryhmän kanssa sisältäen ulkoilua, opetustuokion, ruokailun, leikkiä ja lepo/lukutuokion. Jos esikoululainen tarvitsee täydentävää varhaiskasvatusta, tapahtuu se samassa paikassa.

Jokaiselle lapselle laaditaan syntymäpäiväkortti, jonka runossa dokumentoidaan lapsen elämää esiopetuksessa.

FYYSINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Päiväkoti Touhula

Esiopetus toimii Päiväkoti Touhulassa, joka on alun perin rakennettu Kirkonkylän kouluksi vuonna 1880. Päiväkotikäyttöön rakennus on otettu remontin jälkeen vuonna 1976 ja viimeisin peruskorjaus on tehty 2007.

Esioppilailla on käytössä askartelu-/ruokailuhuone, leikki-/lepohuone ja liikuntavuorot laulusalissa. Päiväkodin suuri piha mahdollistaa monipuoliset liikunta- ym. leikit sekä tarjoaa mahdollisuuden kiipeilyyn ja keinumiseen.

Lähiympäristöstä löytyy retkeily-, luistelu- ja hiihtopaikkoja. Lähellä sijaitsevat myös Yhtenäiskoulu, kirjasto ja liikuntahalli.

Oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet, joten lapset osallistuvat niiden suunnitteluun ja toteutuksen arviointiin. Lapsen oppiminen on kokonaisvaltaista, joka hetkessä tapahtuvaa. Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana.

Kaikkien lasten esiopetuksessa noudatetaan samoja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet otetaan esiopetuksessa huomioon. Esiopetuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteettien kasvua sekä opettaa lapsia kunnioittamaan eri kieliä ja kulttuureja. Erityisenä tavoitteena on tukea kaksi- ja monikielisten lasten eri kielten taitoa.

Seuraavassa on kuvattu oppimiskokonaisuuksien tavoitteita ja mahdollisia sisältöalueita käsikirjamaisessa muodossa.

ILMAISUN MONET MUODOT

Musiikillinen toiminta

Tavoitteet:

- vahvistetaan lasten kiinnostusta ja suhdetta musiikkiin
- harjoitellaan luonnollista äänenkäyttöä ja laulutapaa
- tutustutaan monipuolisesti erilaiseen musiikkiin
- harjoitellaan soittamista keho- ja rytmisoittimin
- harjoitellaan itseilmaisua musiikin avulla
- kannustetaan omien musiikkiesitysten tuottamiseen

Sisällöt

Ääni	Melodia	Rytmi
○ erilaiset luonnon ja ympäristön äänet ○ hiljainen – voimakas ○ korkea – matala	○ tunnistaminen ○ samanlainen – erilainen ○ korkea – matala ○ iloinen – surullinen ○ hidas- nopea	○ perusrytmi ○ sanarytmi ○ kaikurytmi ○ tasa- ja kolmijakoinen

Työtavat

Laulaminen	Soittaminen	Kuuntelu	Musiikkiliikunta
○ luonnollinen äänenkäyttö ○ eläytyminen lauluun ○ kaikulaulu	○ kehosoitimet ○ rytmisoittimet ○ yhteissoitto ○ kaikusoitto ○ itse keksityt soitto-tehtävät	○ keskittyminen ○ erojen kuuntelu ○ musiikkisadut ○ rentoutuminen	○ liikkuminen rytmin tai sävelen mukaan ○ laululeikit ○ piirileikit ○ tanssi

Käsityöt

Tavoitteet:

- tutustutaan tekstiili- ja teknisen työn sekä askartelun eri tekniikoihin, materiaaleihin ja välineisiin
- harjoitellaan suunnittelua, tavoitteellista työskentelyä sekä arviointia

Sisällöt

Tekstiilityö	Tekninen työ	Askartelu
○ solmiminen ○ tupsu ○ rusetti ○ palmikointi ○ sormivirkkaus ○ pujottelu ○ solmu langan päähän ○ langan pujotus neulansilmään ○ etupistot	○ sahaaminen ○ hiominen ○ naulaaminen ○ liimaaminen ○ pintakäsittely ○ tekninen rakentelu	○ repiminen ○ leikkaaminen ○ taittelu ○ värittäminen ○ liimaaminen ○ rakentelu ○ muovailu ○ painanta

Kuvallinen ajattelu ja kuvailmaisuus

Tavoitteet:

- luovuuden, mielikuvituksen ja itseilmaisun kehittäminen
- aistiherkyyden, havaintokyvyn ja avaruudellisen hahmottamisen kehittäminen
- oman ja toisen työn arvostaminen sekä pitkäjänteisen työskentelyn harjoittelu
- erilaisten kuvien tekeminen, tulkitseminen ja arvioiminen
- kuvallisen ilmaisun havainnoiminen ja niiden herättämistä tunteista keskusteleminen

Sisällöt

Välineet ja työskentelytavat	Värit	Mielikuvitustehtävät
○ erilaiset paperit, piirtimet, värimateriaalit ja maalit, muovailuaineet ja rakentelumateriaalit ○ mediaesitysten teko ○ oikeat työskentelytavat ○ välineiden huolto	○ värien tunnistaminen ja nimeäminen ○ päävärit ○ värien sekoittaminen	○ omien elämysten ja kokemusten kuvaaminen ○ mielikuvitushahmot ja -maailmat

Tila/kolmiulotteisuus	Taide ja ympäristö	Kuvallinen tiedottaminen ja viestintä
○ viivan käyttö ○ muovailu ○ rakentelu ○ sommittelu	○ taidenäyttelyt (omat ja julkiset) ○ luonto ○ rakennettu ympäristö	○ merkit ja symbolit ○ julisteet ○ mainokset ○ elokuva/video, TV ○ tietokone/tabletti

Suullinen ja kehollinen ilmaisu

Tavoitteet:

- o lapsi saa kokemuksia siitä, miten kielellä ja keholla voidaan leikkiä ja viestiä monimuotoisesti
- o lasten mielikuvituksesta nousevia tai heidän kokemiaan ja havaitsemiaan asioita työstetään ilmaisun keinoin
- o kokemukset sekä spontaanista ilmaisusta että yhteisesti suunnitellusta prosessista

Sisällöt

Ilmaisu
- o lapsi kertoo kokemuksistaan, kiinnostuksen kohteistaan, tunteistaan - o lapset tekevät omia esityksiään (paraatiperjantai) - o roolileikit - o tutustuminen lastenteatteriin ja muuhun lastenkulttuuriin

KIELEN RIKAS MAAILMA

Tavoitteet:

- o edistetään lasten kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja
- o vahvistetaan lasten kiinnostusta kieliin ja kulttuureihin
- o harjoitellaan erilaisten viestien tuottamista, tulkitsemista ja erilaisten viestinnän välineiden käyttöä
- o herätellään kiinnostusta lukemiseen ja kirjoittamiseen
- o rahkaistaan käyttämään puhetta eri tilanteissa
- o harjoitellaan kuuntelemaan sekä aikuisten että lasten puhetta
- o harjoitellaan kysymään, vastaamaan, arvioimaan ja perustelemaan
- o luetaan lapsille monipuolisesti erilaista kaunokirjallisuutta ja asiatekstejä ja kannustetaan lasta tutustumaan kirjoihin myös omatoimisesti
- o harjoitellaan puhutun kielen muuttamista kirjoitetuksi ja kirjoitetun kielen muuttamista puheeksi

Sisällöt

Lukeminen	Kirjoittaminen	Ymmärtäminen
- o lorut, riimit - o kuvalukeminen - o sanakortit - o kirjaimilla, äänteillä ja tavuilla leikkiminen - o kirjainten ja äänteiden tunnistaminen	- o kynän käytön harjoittelua (kynäote) - o kirjoitussuunta - o kirjainten jäljentäminen - o kirjoituksessa suuraakkoset - o tietokoneen näppäimistön käyttö, hiiren käyttö	- o sanavaraston kartoittaminen - o ohjeiden vastaanottamisen harjoittelu - o ylä- ja alakäsitteet

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

Lasten elinpiiri laajenee heidän kasvaessaan. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lapsen valmiuksia ymmärtää yhteiskunnan monimuotoisuutta ja toimia siinä. Aihetta lähestytään historiallisesta ja yhteiskunnallisesta sekä etiikan ja katsomusten näkökulmista. Opetuksessa toimitaan yhteistyössä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen.

Historia ja yhteiskuntatietous

Tavoitteet:

- herätellään mielenkiintoa yhteiskunnan, erityisesti lähiyhteisön toimintaan ja vahvistetaan lapsen osallisuutta toimintaympäristössään
- ohjataan lapsia havainnoimaan nykyisyyttä
- luodaan mahdollisuuksia eläytyä menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin

Sisällöt

Historia	Yhteiskunta
○ tutustutaan vanhaan aikaan ja ammatteihin ○ juhlaperinteet ○ kertomukset ○ perinneleikit ja -laulut	○ yhteiset säännöt ○ keskustellaan lähiyhteisön ajankohtaisista asioista ○ mediaan tutustuminen ○ viranomaisten toiminta, esim. poliisi- ja palokuntavierailut ○ liikenneturvallisuus

Etiikka ja katsomus

Esiopetuksen eettinen ja kulttuurinen katsomuskasvatus on kaikille lapsille yhteistä. Se sisältyy kaikkeen päivittäiseen toimintaan päiväkodissa ja koulussa. Lisäksi lapsi saa joko uskontokasvatusta sen uskontokunnan mukaan, johon enemmistö lapsista kuuluu, tai elämänkatsomustietokasvatusta, mikäli sitä järjestetään. Huoltaja päättää lapsen osallistumisesta uskontokasvatukseen.

Tavoitteet kaikille:

- tunnetaan vastuuta itsestä, omista teoista, toisista ja kotiseudun luonnosta, kulttuurista ja ympäristöstä
- suhtaudutaan myönteisesti toisiin ihmisiin, kulttuureihin ja erilaisiin vaakaumuksiin

Sisällöt

Eettinen kasvat	Kulttuurinen kasvat	Uskontokasvat	Elämänkatsomus-tietokasvat
- itsetunto - oikea – väärä - sääntöjen noudattaminen - vastuullisuus - rehellisyys - vastuu itsestä ja ympäristöstä - hyvät tavat	- kotiseudun kulttuuri ja luonto - koti ja suku - juhlat - kulttuuri-identiteetti - monikulttuurisuus	- kirkolliset juhlat - lasten hengelliset laulut - oman seurakunnan toimintaan tutustuminen	- ihmissuhteet - ihminen ja luonto - oikeudenmukaisuus - suvaitsevaisuus - oma identiteetti - kansainvälisyys

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

Lasten toimintaympäristö – lähiluonto ja rakennettu ympäristö sekä muut esiopetuksen oppimisympäristöt – tarjoavat runsaasti aineksia lasten oppimiselle. Toimintaympäristöön liittyvät havainnot, kokemukset ja tiedot, niiden jäsentäminen ja kuvaaminen auttavat lapsia kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Kehittyvä taito nimetä asioita sekä ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä edistää lasten monilukutaitoa.

Matematiikka

Tavoitteet:

- luodaan ja vahvistetaan pohjaa matematiikan oppimiselle
- ohjataan kiinnittämään huomiota arkipäivän tilanteissa ilmeneviin matemaattisiin ilmiöihin
- kehitetään lapsen keskittymistä, kuuntelemista, kommunikointia ja ajattelun taitoja
- harjoitellaan vertailemista, luokittelemista ja mittaamista
- harjoitellaan perusmuotojen tunnistamista
- harjoitellaan numeron ja lukumäärän yhdistämistä
- harjoitellaan aikakäsitteitä
- harjoitellaan sijainti- ja suhderekäsitteitä, kuten edessä, ylhäällä, joka toinen jne.

Sisällöt

Vertailut	Geometria	Algebra	Aika
- vertaillaan määriä ja kokoja - luokitellaan esi-ineitä ja asioita - tehdään graafeja (esim. viivadiagrammi lämpötiloista) - mitataan määriä omilla mittavälineillä - tutkitaan taulukointa	- käsitellään suora ja kulma - nimetään tasokuvioita: nelikulmio, kolmio, monikulmio, ympyrä - nimetään kolmiulotteisia kuvioita: kuutio, lieriö, kartio, pallo	- numerot 0-9 - lukumäärän ja symbolien vastaavuus - merkit =, -, + - peruslaskutoimitukset, vähentäminen ja lisääminen - lukujonot	- vuodenajat, kuu-kaudet, viikonpäivät - eilen, tänään, huomenna, aamulla, illalla

Työtavat:

- leikit, laulu, liikunta
- tarinat
- työtehtävät ja keskustelut
- pelit (lautapelit, pelikortit, tietokonepelit)
- rakentelu ja mittaaminen
- askartelu, muovailu

Ympäristökasvatus

Ympäristöoppiminen on lapsen jokapäiväistä elämää.

Tavoitteet:

- lapsi saa kokemuksia ja elämyksiä luonnosta ja ympäristöstä
- lapsi antaa arvoa luonnonvaraiselle ja rakennetulle ympäristölle, toisille ihmisille ja kulttuureille ja käsittää, että ihminen on vastuussa ympäristöstään
- lapsen maailmankuva rakentuu ja jäsentyy siten, että hän ymmärtää ihmiseen, luontoon ja muuhun ympäristöön liittyviä keskeisiä ilmiöitä, peruskäsitteitä, lainalaisuuksia sekä riippuvuus- ja vuorovaikutussuhteita
- lapsi kokee ympäristön kiinnostavana tutkimus – ja leikkipaikkana
- etsitään vastauksia lasta askarruttaviin asioihin, hyödynnetään ongelmakeskeistä lähestymistapaa
- pohditaan syy-seuraussuhteita
- tutustutaan luontoon liittyvään käsitteistöön

Sisällöt

Eliöt ja elinympäristöt	Ihminen ja ympäristö
KASVIT ○ lähiympäristön tuttuja kasveja eri vuoden-aikoina ○ siemenestä kasviksi ELÄIMET ○ kotieläimet ○ lähiympäristön tuttuja eläimiä eri vuoden-aikoina	ELOLLINEN JA ELOTON ○ luonnonvarainen ja rakennettu ympäristö YMPÄRISTÖSTÄ HUOLEHTIMINEN ○ jätteiden lajittelu ja kierrätys ○ kompostointi ○ jokaisen oikeuksia ja velvollisuuksia ○ oman ympäristön suojelu

Maa ja avaruus	Aine ja energia	Energia ja voima
○ maa ja karttapallo ○ ajan mittaaminen ja aikakäsitteet vuosi, kuukausi, vuorokausi ○ kartta, pihakartta ○ ihminen maapallolla: lähiympäristö, kotiseutu ja kulttuuri	○ ympäristön aineiden ja esineiden ominaisuuksia ○ erilaiset materiaalit ja niiden käyttö ○ veden olomuodot	○ aurinko – valon ja lämmön lähde ○ liike ja liikkuminen

Teknologia

Tavoitteet:

- havainnoidaan ja pohditaan arjessa esiintyviä teknologisia ratkaisuja ja niiden ominaisuuksia ja toimivuutta
- tutustutaan teknologiaan keksimällä, askartelemalla ja rakentamalla itse erilaisia rakenteita ja ratkaisuja eri materiaaleja hyödyntäen
- esim. omien leikkikalujen toimintaperiaatteiden tutkimista

KASVAN JA KEHITYN

Luodaan pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveysosaamista ja turvataitoja. Edistetään kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus- ja puhtaustottumuksia.

Liikunta

Tavoitteet:

- lapsi tuntee liikkumisen iloa ja saa onnistumisen elämyksiä
- tutustutaan liikunnan peruskäsitteisiin ja kokeillaan erilaisia liikuntamuotoja turvallisissa ja vaihtelevissa ympäristöissä
- kehitetään tasapaino-, rytmi-, reaktio-, suuntautumis- ja erottelukykä
- harjoitellaan huomioimaan muut leikeissä ja peleissä sekä opetellaan noudattamaan yhteisiä sääntöjä
- ohjataan ymmärtämään, mikä on liikunnan merkitys terveydelle

Sisällöt ja työtavat

Perusliikunta	Retkeily ja suunnistus	Hiihto	Luistelu
○ ryömiminen, kieriminen, konttaaminen ○ kuperkeikka ○ kävely, juoksu ○ hyppy, potku ○ heitto, kiinniotto, lyönti ○ kiipeäminen, riipuminen ○ välineleikkejä ○ alkeispelejä ○ musiikkiliikunta	○ piiloleikit ○ maasto- ja suunnistusleikit ○ luontoretket ja –leikit	○ välineisiin tutustuminen ○ tasapaino suksilla ○ eteenpäin hiihto ○ erilaisiin hiihto-, mäennousu- ja lastutapoihin tutustuminen ○ lumi- ja hiihtoleikit	○ kypäräpakko ○ välineisiin tutustuminen ○ tasapaino luistimilla ○ liukuminen ○ eteenpäin luistelu ○ jarruttaminen ○ luisteluleikit

Hyvinvointi ja terveys

Tavoitteet:

- edistetään lapsen valmiuksia ymmärtää ja ottaa vastuuta omasta terveydestään ja turvallisuudestaan
- ohjataan huolehtimaan terveydestään ja päivittäisestä henkilökohtaisesta hygieniastaan
- ohjataan lasta terveellisiin ruokatottumuksiin ja hyviin ruokailutapoihin
- tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä huolehtimalla työn, levon ja virkistykseen välisestä tasapainosta
- pohditaan hyvien ihmissuhteiden merkitystä omalle hyvinvoinnille
- opetellaan kaveruutta ja toisten huomioon ottamista
- harjoitellaan tunteiden tunnistamista ja hallintaa arjen tilanteissa

Sisällöt ja työtavat

Hygieniakasvatus	Ravintokasvatus	Hyvinvointikasvatus
○ käsien pesu ○ WC-käynnit ○ peseytyminen esim. liikunnan jälkeen	○ totutellaan uusiin makuihin ○ terveelliset ruokailutottumukset (puhutaan myös herkuista) ○ hyvät ruokailutavat ○ keskustellaan ravinnosta	○ tilanteen ja sään mukainen pukeutuminen ○ edistetään kaverisuhteiden syntymistä ○ huolehditaan, ettei ketään jätetä yksin ○ päivittäinen lepoaika ○ ulkoilu ja päivittäinen liikunta

Tapakasvatus	Minä	Turvallinen ympäristö
○ toisten huomioon ottaminen ○ hyvät käytöstavat ○ väkivallan välttäminen ○ sääntöjen noudattaminen	○ kehonkaava, aistit, aistiminen ○ tunteet, tunteiden nimeäminen	○ ympäristön tutkiminen, havainnointi ja arviointi ○ viihtyisä leikki- ja tutkimispaikka ○ liikennekasvatus ○ tieto- ja viestintäteknologian turvallinen käyttö (ikärajat, kiellot ym.)

YHTEISTYÖ

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lastensa kasvatuksesta. Esiopetuksen henkilöstö sitoutuu toimimaan yhdessä huoltajien kanssa lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukena. Henkilöstön vastuulla on yhteistyön kehittäminen. Kasvatukseen liittyvän kumppanuuden edellytyksenä on luottamuksellinen yhteys esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien kanssa, keskinäinen kunnioitus ja tasa-arvoisuus.

Toimintatapoja

Koko yhteisön tasolla

- jouluku- ja kevätjuhlat

Esiopetusryhmän tasolla

- vanhempainillat
- erilaiset teemaillat.

Yksilötasolla

- lapsen esiopetussuunnitelman laatiminen syksyllä, arviointi keväällä
- muiden lapsikohtaisten suunnitelmien laatiminen
- yhteistyö oppimiseen liittyvien tukien eri vaiheissa
- wilma
- tapaamiset tuonti- ja hakutilanteissa
- henkilökohtaiset tapaamiset tarvittaessa

Yhteistyön onnistumista seurataan ja arvioidaan jatkuvasti. Ongelmatilanteissa asioista keskustellaan tiimin sisällä ja palavereissa vanhempien kanssa. Tarvittaessa palavereissa on mukana myös päiväkodin johtaja.

Oppilashuolto ja siirtymävaiheet

ESIOPETUKSEN OPISKELUHUOLTO

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan esioppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa esiopetuksessa. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa ottaen huomioon lapsen ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Esioppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen ja kasvatukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Kaikkien esiopetuksessa työskentelevien on edistettävä esioppilaiden yhteisön hyvinvointia sekä kodin ja esiopetuksen välistä yhteistyötä. Huoltajien yhteistyön sekä osallisuuden vahvistamiseksi työskennellään vanhempainilloissa sekä muussa kodin ja esiopetuksen yhteistyössä.

Opiskeluhuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä terveydenhuollon palvelut. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Esioppilaat kuuluvat Sulkavan lastenneuvolan piiriin. Yhteydenotot neuvolaan tehdään huoltajien toimesta.

Esiopetuksen ja koulun oppilashuolto jakautuu kolmeen tasoon; **oppilashuollon ohjausryhmään, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppilashuoltoryhmään** (=koulukohtainen oph-ryhmä) sekä **yksilökohtaiseen moniammatilliseen oppilashuoltoryhmään**.

1. Yhtenäiskoulussa (esiopetus ja koululuokat) toimii **opiskeluhuoltoryhmä**, jota johtaa rehtori. Ryhmään kuuluu jäseniä esi- ja perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta sekä sosiaali- ja terveys-toimesta kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja.
2. **Yksikkökohtaisena esiopetuksen opiskeluhuoltoryhmänä** toimii koko varhaiskasvatuksen yhteinen SUPI (Sulkavan pienet) – ryhmä, johon kuuluvat päiväkodinjohtaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, koulukuraattori, lastenneuvolan terveydenhoitaja, psykologi sekä varhaiskasvatuksen opettajat. Ryhmää johtaa varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä ja toteuttamisesta sekä arvioinnista. Supi-ryhmä käsittelee varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen opiskeluhuoltoon kuuluvia yleisiä asioita. Sillä pyritään kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäisemiseen, tunnistamiseen, lieventämiseen ja poistamiseen mahdollisimman varhain. Yhtenä menettelytapana on yhteisten kasvatuskäytäntöjen määrittäminen ja tarkentaminen.
3. **Yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhuoltoryhmä** perustuu huoltajien suostumukseen. Tavoitteena on kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien ja niihin liittyvien ongelmien kuten kiusaamisen ehkäiseminen, tunnistaminen ja poistaminen mahdollisimman varhain. Yhtenä menettelytapana on yhteisten kasvatuskäytäntöjen määrittäminen ja tarkentaminen.

TOIMENPITEET SIIRTYMÄVAIHEISSA

Lapsen siirtyessä esiopetukseen ja esiopetuksesta kouluun varmistetaan hänen kasvulleen ja oppimiselleen jatkumo. Tämä onnistuu suunnitelmallisella varhaiskasvatuksen opettajien ja luokanopettajien yhteistyöllä.

VARHAISKASVATUS – ESIOPETUS

- vanhempainillat esiopetuksesta ja sen opiskeluhuollosta
- tiedotteet koteihin
- yhteistyö varhaiskasvattajien ja esiopettajien välillä
- yhteistyö huoltajien kanssa ennen esiopetuksen alkua ja sen alkaessa
- esiopetussuunnitelman laatiminen

ESIOPETUS – ALALUOKAT

- tutustumiskäynnit ja yhteistyö kouluun esiopetusvuoden aikana. Kerran kuukaudessa yhteinen tapaaminen koulun kummiluokan kanssa
- tutustumispäivä koulussa keväällä
- varhaiskasvatuksen ja/tai koulun erityisopettaja konsultoi esiopetusryhmissä
- siirtopalaveri esiopetuksen ja koulun välillä, läsnä opettaja, varhaiskasvatuksen opettaja ja erityisopettaja ja koulun laaja-alainen erityisopettaja
- mahdolliset yksilökohtaiset siirtopalaverit (palavereihin huoltajien kirjallinen suostumus)
- yhteistyö luokanopettajan ja erityisopettajan kanssa
- esiopetusryhmän aikuisen mukana olo alkuopetuksen ensimmäisellä viikolla

LIITTEENÄ VUOSIKELLO

Arviointi

Arviointi on esiopetuksen laadun ylläpitämisen ja kehittämisen ehto. Arviointitietoa käytetään toiminnan suunnittelussa, opetuksen kehittämisessä sekä kunkin lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemisessa.

Arvioinnin avulla saadaan tietoa esiopetussuunnitelman tavoitteiden sekä esioppilaiden henkilökohtaisten tavoitteiden toteutumisesta. Arviointi on havainnoinnin, dokumentoinnin, arviointipäätelmien ja palautteen muodostama kokonaisuus, johon osallistuvat opettajien lisäksi muu esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat.

Arviointi koostuu opetussuunnitelman arvioinnista, esioppilaan itsearvioinnista sekä huoltajien ja lapsen kanssa käydyistä arviointikeskusteluista.

Arvioidaan

- lapsen oppimista, kasvua ja kehitystä (painotetaan lapsen kasvu- ja oppimisprosessin edistymistä)
- esiopetusryhmän toimintaa
- henkilöstön omaa työtä ja toimintatapoja
- oppimisympäristöä
- sisältöalueita
- tavoitteita ja arvoperustaa
- yhteistyötä huoltajien kanssa

Arviointimenetelmät

- vuosikellosta löytyvät seulonnat ym. arvioinnit
- lapsen esiopetussuunnitelma, kevätpalaverit huoltajien kanssa
- lasten itsearviointi
- lasten tilanteen kartoitus joulu-tammikuussa (oma kaavake)
- siirtopalaveri tulevan alkuopettajan kanssa
- tiimipalaverikeskustelut
- kehityskeskustelut esihenkilön kanssa
- lukuvuoden päätyttyä arviointipäivä tiimin kesken
- ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen

Lukuvuoden päätteeksi lapsille annetaan esiopetuksen osallistumistodistus. Todistukseen merkitään todistuksen, opetuksen järjestäjän, koulun/päiväkodin ja lapsen nimi, lapsen henkilötunnus sekä todistuksen antamispäivä. Lisäksi todistukseen merkitään, että todistus on Opetushallituksen 22.12.2014 hyväksymien esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen. Todistukseen ei merkitä lapsen persoonaa, oppimisen etenemiseen tai lapsen toimintaan liittyviä kuvauksia.

Lukuvuosi 2025–2026

Esiopetus Päiväkotitouhulassa

Esiopetusryhmässä on 11 lasta, toimii päiväkodin Pippurit -ryhmässä

Henkilökunta tehtävät ja vastuut:

varhaiskasvatuksen opettaja Päivi Salo, esiopetuksen vastuuopettaja

päiväkotiapulainen Tiia Ollikainen, avustaa ryhmässä osa-aikaisesti oppitukioilla ja siirtymissä

ryhmäavustaja Virpi Takaneva, henkilökohtainen avustaminen ja muut ryhmän tehtävät

varhaiskasvatuksen erityisopettaja Marjo Lallukka-Repo: opetus muun opetuksen yhteydessä, pienryhmä- ja tukiopetus sekä tuen suunnittelu ja arviointi sekä konsultaatio 2 pv/viikko.

Tiimi kokoontuu viikoittain maanantaisin klo 13.00–14.00 suunnittelemaan ja arvioimaan toimintaa. Päiväkodin johtaja voi osallistua tiimiin.

Esiopetuksen työ- ja loma-ajat:

Syyslukukausi 19.8.-19.12.2025

Syysloma 20.-26.10.2025

Kevätlukukausi 7.1.-29.5.2026

Hiihtoloma 23.2.-1.3.2026

Ylimääräinen vapaapäivä pe 15.5.2026

Esiopetuksen päiväohjelma:

09.00–9.45	ulkoilu
10.00–10.45	päivän tehtävä
10.45–11.30	leikkejä
11.30	ruokailu
12.00	satutunti, päivälepo
13.00	esikoulupäivä päättyy

Toimintatavat ja toimintaympäristö:

- Päiväkotitouhulan Pippurit -ryhmässä, jossa esiopetusryhmän lisäksi viisivuotiaat ja heidän henkilöstönsä.
- Ryhmätiloina askartelu-/ruokahuone, jossa oppituokiot, leikki-/lepohuone, liikunta- ja leikkivuo-rot päiväkodin laulusalissa ja päiväkodin ulkoilupiha.
 - o laulusali käytettävissä päivittäin klo 10.00–11.15 sekä torstaisin klo 9.00 alkaen
- Liikuntahalli käytössä joka toinen torstai 9.00–11.00.
- Retket lähimetsiin ja liikuntatuokiot lähiliikuntapaikkoihin (urheilukenttä, hiihtomaa, luistelukentät)
- Käytetään lukuvuoden aikana täytettävää esikouluvihkoa ja omaa tehtäväkansiota.
- Materiaaleina mm: Essin ja Ossin eskarimonisteet, Salaisen maan opettajan materiaalikansio, Päiväkodin tunnekasvatusmateriaalit (Katri Kirkkopellon kuvakirjat jne.)

Esikouluvihkon tehtävät lukuvuoden aikana:

- Mitä esikoulu on (keskustelu esikoulusta, piirroskuva päiväkodista, kirjataan lapsen kertomana: mitä eskarissa tehdään ja mitä haluaisin oppia)
- Minä nyt (oma kuva, kirjataan lapsen kertomana: millainen olen, mistä pidän/en pidä, mitä osaan, mitä haluaisin)
- Perheeni (keskustelu perheestä, mitä tarkoittaa perhe, piirros omasta perheestä, kirjataan nimet, ammatit, iät)
- Kotini (etukäteen läksynä osoitteen kirjoittaminen, piirros kodista, kirjataan: millainen koti on: ulkoa tai sisältä, millaisia huoneita, mikä kodissa on mukavaa)
- Mitä haluaisin oppia (keskustelu uuden vuoden lupauksista, mitä tarkoittaa lupaus, tähden leikkaaminen, johon kirjataan oma lupaus, vanhojen tähtien liimaaminen vihkoon, mikäli niitä on.)
- Minä aikuisena (mikä/milloin on aikuinen, mitä tehtäviä/oikeuksia/velvollisuuksia aikuisella on, piirretään kuva itsestä aikuisena, kirjataan lapsen kertomana: ammatti, asuinpaikka, perhe, kotieläimet, harrastukset)
- Mitä teen mieluiten/harrastukseni (keskustelu harrastamisesta ja piirros omasta harrastuksesta / kiinnostuksen kohteesta)
- Minä koululaisena (keskustelu kouluun lähtemisestä, piirros itsestä koululaisena, kirjataan lapsen kertomana: mitä olen oppinut eskarissa, mitä odotan koululta)
- Millainen olen muiden mielestä (aikuinen kirjaa ja lapset kertovat yksitellen jokaisesta hyviä asioita, piirretään pareittain kuva toisesta hänen vihkoonsa)

Lukuvuoden toimintasuunnitelma

Oppimiskokonaisuuksia käytetään päivittäin eri toimintatavoilla laaja-alaisesti, jonka lisäksi seuraavat sisällöt:

Syyslukukausi:

- Sisätiloihin ja pihaan tutustuminen ja säännöt (pihasuunnistus)
- Hyvän mielen sopimuksen laatiminen (yhteiset säännöt)
- Oman vihkoon tehtävien aloittaminen
- Kynätehtävät omaan kansioon
- Syksyn satoa, kasviskahvila ym.
- Liikenneturvallisuusviikko
- Kielellisten valmiuksien kehittäminen n. 1 opetustuokio/viikko (oma nimi, tavutus, viikon kirjain, kuvakirjat, satutunti, ruokaloru jne.) kevätkaudella jatkuen
- Matemaattisten valmiuksien kehittäminen n. 1 opetustuokio/vko (numero ja lukumäärä 1-10, vertailut ja luokittelut, mittaaminen jne.) kevätkaudella jatkuen
- Isänpäiväaskartelut
- Adventtihakkeet
- Koko talon yhteiset tohinatorstait (16.10.2025)
- Joulujuhla
- Lasten kulttuurikeskus Verson Satusalkkuseikkailu

Kevätlukukausi:

- Hiihto- ja luistelukaudet
- Aikakäsite
- Ryhmätyön tekeminen ja esittely
- Kielellisten ja matemaattisten valmiuksien kehittäminen jatkuu
- Pääsiäisaskartelut
- Kevätseuranta
- Äitienpäiväaskartelut
- Kouluun tutustuminen kuukausittain
- Kevätjuhla

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestäminen:

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt:

- Pedagogiset:
 - hyvän mielen sopimuksen tekeminen ja sen kertaaminen yksilöllisesti tai ryhmässä
 - selkeä toistuva päivärytmi, mikä kuvitettuna lukujärjestyksenä seinällä
 - selkeä viikko-ohjelma, joka kuvitettuna seinällä
 - lapsilla omat nimetyt istumapaikat oppituokioilla, ruokailuissa, koko Pippureiden ryhmän tilanteissa
 - avustavan aikuisen lähellä olo ja tarkkaavuuden tukeminen tarvittaessa
 - yksilöllinen ohjaus tarvittaessa esiopettajan, avustajan tai erityisopettajan suorittamana
 - toiminnan/tehtävien tekeminen yksilöllisesti tai pienryhmässä
 - oppimateriaalin muokkaaminen ryhmälle ja yksilöille
 - kannustus ja onnistumisten huomioiminen
- Rakenteelliset:
 - esioppilailla oma toimintatila oppituokioilla
 - ryhmässä avustava aikuinen ja henkilökohtainen avustaja
 - istumapaikan valinta yksilöllisiä tarpeita huomioiden
 - tarvittaessa ympäristön muokkaaminen aistiärsytyksien vähentämiseksi (ikkunat, ylimääräiset äänet ja valaistus)
 - käytettävien välineiden yksilöllinen suunnittelu tarpeen mukaan: kolmiokynät, selkeät oppimateriaalit ja -välineet
 - keskittymisen ja tarkkaavuuden apuna terapialelu ja/tai tasapainotyyny tarvittaessa

Ryhmäkohtaiset tukimuodot:

- ennakointi: päivä- ja viikko-ohjelma, ilmoitukset Wilmassa, siirtymien kertominen ja kuvittaminen tarvittaessa
- huoltajien informoiminen päivän tilanteista ja tarpeista Wilman ja puhelimen avulla
- kuvallinen kommunikaatio: oppituokioiden kuvittaminen, yksilöllinen kommunikatiokuvien ja piirrosohjeistuksen käyttäminen
- ohjeiden pilkkominen, huomioidaan ryhmässä tarve ohjeiden selkeyteen ja antamiseen osittain
- yksilöllinen tukeminen toiminnan aloittamisessa, siinä pysymisessä ja lopettamisessa
- istumapaikan valinta: lapsitunteuksen mukaan tarkkaavuuden ja keskittymisen mahdollistavat istumapaikat ja aikuisen tuen tarve lähellä istuen.
- kolmen varoituksen ohjeistus häirinnälle (kolmannella aikuisen kanssa toiseen tilaan rauhoittumaan ja käymään tilannetta läpi)
- pienryhmät ja osaryhmät toiminnassa ja tarvittaessa yksilöllinen työskentely
- monialainen yhteistyö, kuraattorin ja toimintaterapeutin kanssa

Opettajan antama yleinen tukiopetus:

- varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama pienryhmäopetus hahmotuksessa (Vennyryhmä)
- varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama äänneopetus
- varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama pienryhmä-/ yksilöopetus lukitaidoissa

Opetuskielen tukiopetus:

- varhaiskasvatuksen erityisopettajan antama S2-opetus kerran viikossa
- avustaja oppilaan tukena oppitukioilla; ohjeiden ymmärtämisen tarkastus, pikapiirtäminen, Google-kääntäjä tarvittaessa

Erityisopettajan antama opetus muun ryhmän yhteydessä:

- 2 krt/viikko ma ja tai pe erityisopettaja mukana esiopetusryhmässä

Erityisopettajan konsultaatio:

- mukana ryhmän tiimipalaverissa ja suunnitelmien ja selvitysten tekemisessä
- ma ja pe konsultaatiokeskustelut ryhmän henkilökunnan kanssa.

Moniammatillinen ja monialainen yhteistyö:

- yhtenäiskoulun opiskelijahuoltoryhmään osallistuvat päiväkodinjohtaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- koulukuraattori ryhmässä 2 krt/kuukausi torstaisin; havainnointi, konsultaatio, vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö, osallistuminen tarvittaessa palaveriin
- Supi-ryhmä kokoontuu noin kerran lukukaudessa: esiopetuksen lapsi-/ryhmäkohtaisen tuen ennakointi, kasvun ja oppimisen vaikeuksien tunnistaminen ja ehkäiseminen, oppilashuollon suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi
- toimintaterapeutin antama konsultaatio ja verkostoyhteistyö (palaverit, arvioinnit, päiväkotikäynnit) lapsikohtaisen tuen järjestämisessä
- perhetyöntekijän kanssa tehtävä yhteistyö huoltajien luvalla lapsikohtaisen tuen järjestämisessä

Lapsikohtaiset suunnitelmat:

- 1 lapsikohtaisen tuen järjestämistä koskeva suunnitelma
- 1 valmistavan opetuksen opinto-ohjelma

Lukuvuosisuunnitelman laatimisen päiväys: 21.10.2025

Lukuvuosisuunnitelman tarkistaminen ja täydennys lukuvuoden aikana:

Liitteet

KIUSAAMISEN EHKÄISEMISSUUNNITELMA

Kiusaamisella tarkoitetaan systemaattista, tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Kiusaamiselle on ominaista kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Kiusaaminen voi olla joko suoraa tai epäsuoraa.

Epäsuora kiusaaminen:

- poissulkeminen
- selänkääntäminen
- puhumatta jättäminen
- pahan puhuminen
- toisen kaverisuhteiden sotkeminen

Suora kiusaaminen:

- fyysinen väkivalta
- tavaroiden rikkominen tai piilottaminen
- nimittely

Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama lapsi. Riitely on tasavertaista, kumpikaan ei ole alistetussa asemassa.

Ennaltaehkäisevä toiminta:

- vaikutetaan lapsiryhmän toimintaan keskusteluilla ja yhteisillä pohdiskeluilla
- luodaan turvallinen ilmapiiri ryhmään: yhteiset säännöt, joita kaikki noudattavat
- vahvistetaan vuorovaikutustaitoja: sääntöleikit, pelit
- leikin havainnointi
- opetellaan sietämään pettymyksiä ja hyväksymään erilaisuutta

Ryhmän aikuisten tehtävä on toimia niin, ettei kukaan tunne oloaan turvattomaksi.

Kiusaamistilanteiden selvittäminen:

Puutu heti ja rauhoita tilanne kun

- huomaat kiusaamista
- lapsi itse kertoo tulleen kiusatuksi
- toinen lapsi tulee kertomaan kiusaamisesta
- huoltajat ottavat asian puheeksi

Selvittele asia kiusaajan ja kiusatun välillä keskusteluin. Tavoitteena on asian sopiminen ja anteeksi-pyyntö.

Asiasta keskustellaan koko lapsiryhmän kanssa. Keskustellaan asianomaisten lasten huoltajien kanssa.

ESIOPETUKSEN VUOSIKELLO

- Sulkavan esiopetuksen vuosikello
- esikouluun tutustuminen ed. keväällä (tutustumisaamupäivä)
 - Koulun alkaessa esiopettaja mukana koulussa ensimmäisellä viikolla

